

Rapport 2006:33

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2

Hogstad - Miskarp

Nedläggning av jordkablar

Hogstad socken
Mjölby kommun
Östergötlands län

Marie Ohlsén

Hogstad - Miskarp

Nedläggning av jordkablar

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	3
Områdesbeskrivning och tidigare arkeologiska undersökningar	3
Syfte och frågeställningar	3
Metod och dokumentation	3
Resultat av utredningen etapp 1	3
Resultat av utredningen etapp 2	6
Referenser	6
Tekniska uppgifter	9

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

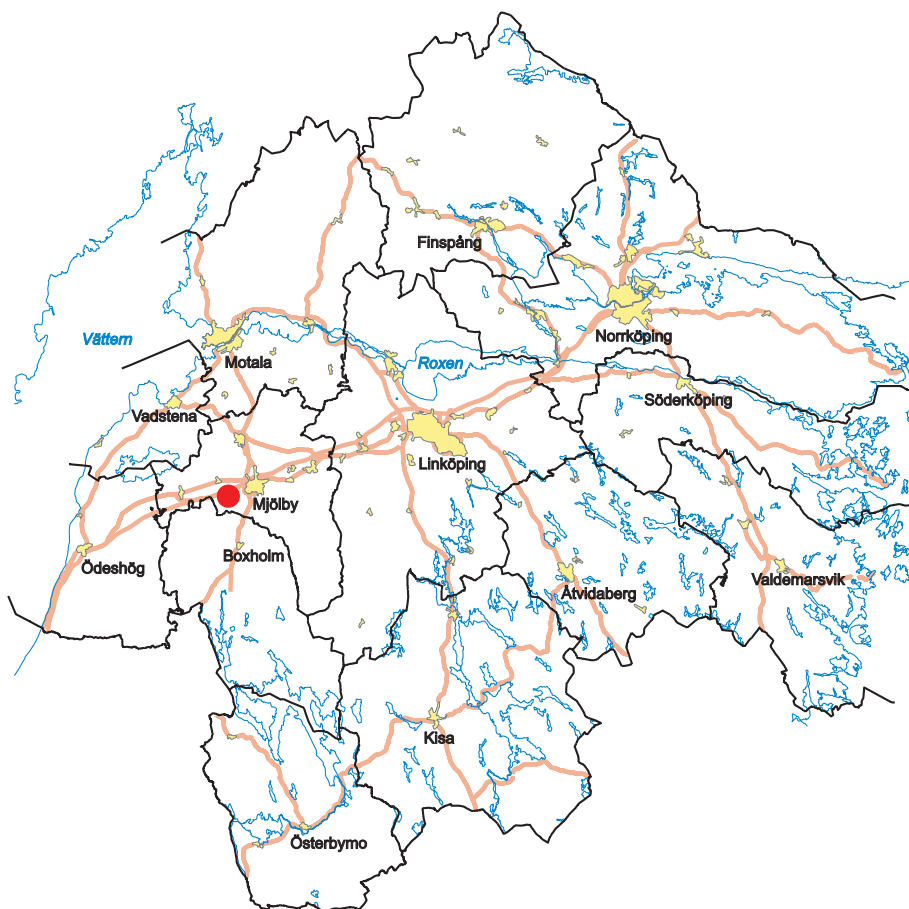
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
lansmuseum@lansmus.linkoping.se • www.linkoping.se/lansmuseum

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum har utfört en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 inför och i samband med schaktningar för nedläggning av jordkablar längs sträckan Hogstad-Miskarp, Hogstad socken, Mjölby kommun. Längs med den aktuella exploateringssträckan finns ett flertal registrerade fornlämningar.

Etapp 1 utgjordes av besiktningar samt kart- och arkivstudier. Etapp 2 genomfördes som en sökschaktsundersökning på vissa i förväg utvalda platser men inga dolda lagskyddade fornlämningar påträffades. Det fortsatta exploateringsarbetet kunde fortgå utan ytterligare arkeologiska åtgärder.

Marie Ohlsén
1:e antikvarie

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 längs sträckan Hogstad-Miskarp inför planerna att ersätta befintlig luftledning med jordkabel. Utredningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Vattenfall Östnät vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för utredningen samt rapportarbetet är undertecknad. Vid de arkeologiska arbetena medverkade även antikvarie Ann-Charlott Feldt och praoeleven Ellionore Sörensen.

Områdesbeskrivning och tidigare arkeologiska undersökningar

Den aktuella kabelsträckningen var planerad till att förläggas på båda sidor om E4:an, i vissa fall endast ett par hundra meter från motorvägen. Sträckan kom att passera genom områden där många fornlämningar finns registrerade. Detta gällde bl a för sträckan Eriksdal-Mörby Skattegård där kabelschaktet passerade skålgropsförekomster (RAÄ 90 och 91). Cirka 500 m söder om Mörby Skattegård har en arkeologisk undersökning utförts inför ombyggnation av E4:an. Vid den påträffades en stenåldersboplats vilken är en av Östergötlands äldst daterade. Nordost om Lilla Ljuna passerade kabeln ett område med stensträngar, en hålväg och ett gravfält (RAÄ 28, 93, 147 och 148).

Syfte och frågeställningar

Syftet med den arkeologiska utredningen etapp 1 och 2 var i första hand att genom besiktning av sträckan, kart- och arkivstudier samt genom sökschaktsundersökning fastställa om lagskyddad fornlämning skulle komma att beröras av markingreppet. Om detta var fallet skulle exploateringsarbetet styras om så att det inte uppstod någon skada. Utredningens resultat låg till grund för länsstyrelsens beslut om vidare arkeologiska åtgärder.

Metod och dokumentation

Den planerade sträckan besiktigades 2001-05-22 av undertecknad och linjeberedningskonsulenten Lennart Scott. Utifrån fornlämningsbilden och de topografiska förhållandena samt studier av kartmaterial valdes vissa platser ut där antikvariska åtgärder var nödvändiga.

Sökschaktsundersökningar och antikvariska kontroller utfördes i samband med schaktning vid fastigheten Lilla Ljuna, vid fornlämningarna RAÄ 28, 93, 147 och 148, vid RAÄ 102 samt vid RAÄ 90 och 91. En översiktplan med kabelsträckan markerad och med de utvalda platserna där antikvariska åtgärder utfördes upprättades i samband med det arkeologiska arbetet.

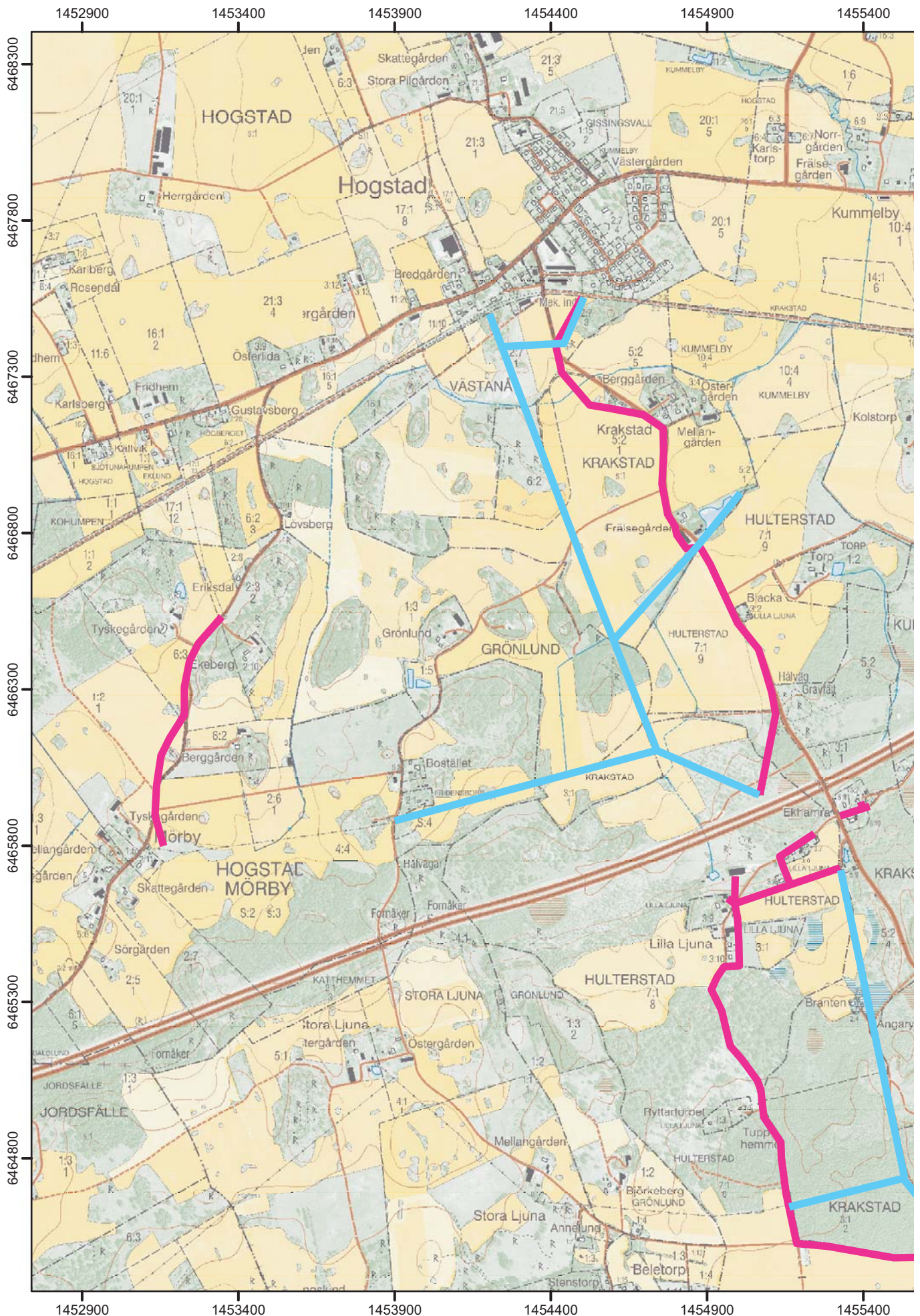
Resultat av utredningen etapp 1

Etapp 1 bestod av en besiktning i fält som utfördes 2001-05-22 samt kart- och arkivstudier. Vid besiktningen konstaterades att på ett flertal platser var arkeologiska åtgärder nödvändiga inför schaktningarna. I samband med besiktningen ändrades kabeldragningen något vid stensträngssystemen RAÄ 93 och 147. Sträckan förlades mer åt väster för att undvika närhet till registrerade lämningar.

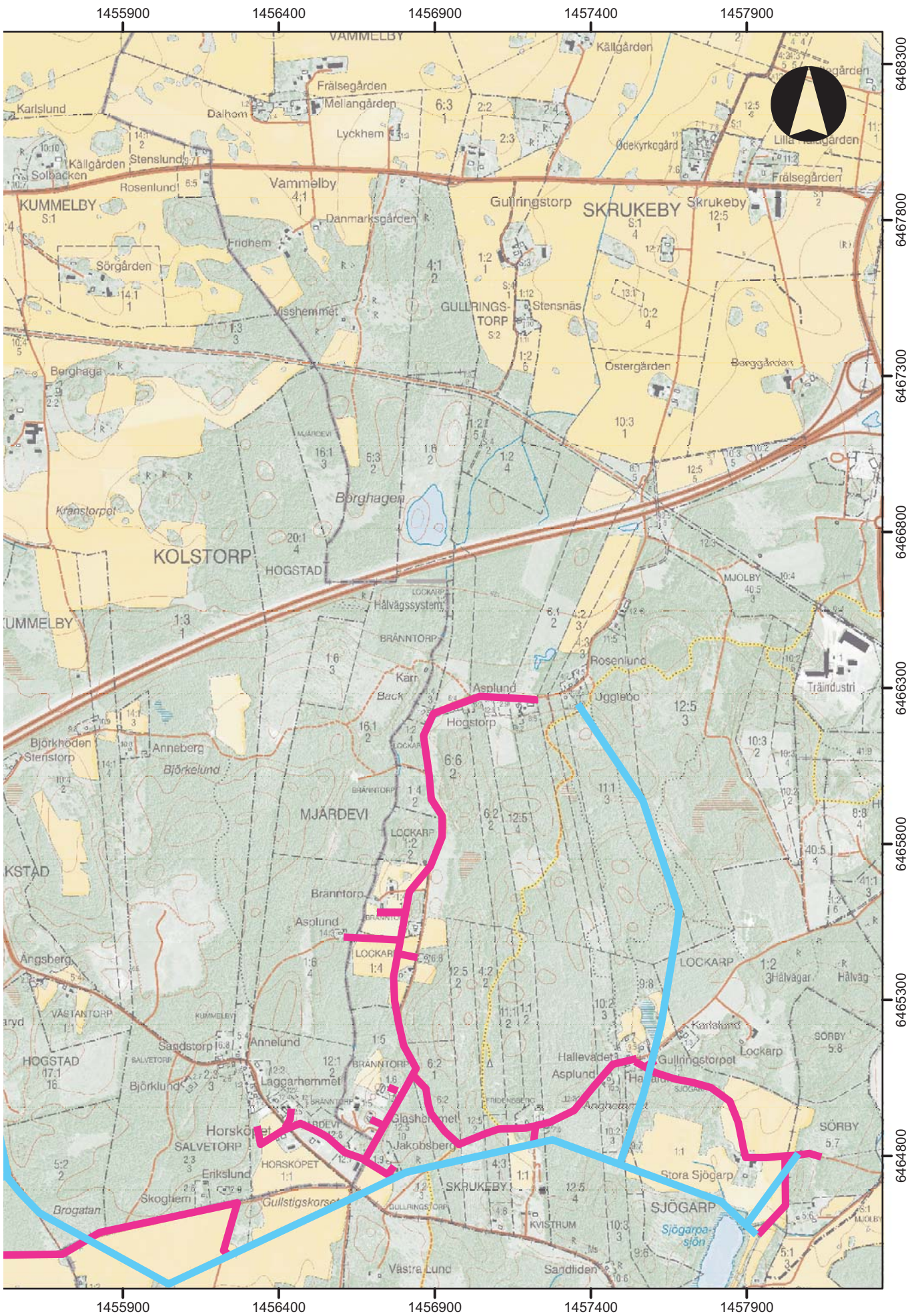
Vid RAÄ 90 och 91 beslutades att kabeln skulle förläggas längs med väggkanten istället för över åkerytan och runt befintlig åkerholme. Denna ändring utfördes eftersom det topografiska läget var gynnsamt för exempelvis boplatslämningar. I samband med vägbyggnationen hade redan markingrepp skett, så det lämpligaste valet var att följa vägens sträckning. Vid Lilla Ljuna ändrades sträckningen av ledningen till att förläggas längs befintlig väg som löper mellan huvud- och ekonomibyggnaderna.

Nedanstående platser valdes ut för fortsatta åtgärder i form av etapp 2 (sökschaktsundersökning) och/eller antikvarisk kontroll i samband med schaktningen.

- Längs sträckan Eriksdal-Mörby Skattegård. Ledningsdragningen planerades intill registrerade fornlämningar, RAÄ 90 och 91, vilka utgörs av skålgropsförekomster (figur 4).
- Vid fastigheterna Ekhamra och Stenstorp. Mellan husen finns ett registrerat gravfält, RAÄ 102 (figur 5).
- Vid fastigheten Fridensberg. Topografiskt sett lämpligt läge för t ex boplats (figur 3).
- Vid området kring fastigheten Lilla Ljuna. Ljuna nämns första gången 1276, då Sigge av *Lyunom* (Birger Jarls måg) och hans maka Kristina testamenterade sin gård i västra Ljuna till Alvastra kloster. Fru Kristina testamenterade år 1285 sin

4 *Figur 2. Utdrag ur Fastighetskartan med utredningssträckorna markerade. Blå linje visar raserade luftledningarna och röd linje ny jordkabel.*

gård *Lywnaer* till Alvastra kloster. Egendomen är sedan gammalt uppdelad i Lilla och Stora Ljuna. (Sveriges Bebyggelse 1948). Dagens huvudbyggnad är timrad i två våningar och har locklistpanel. Den är uppförd under 1700-talet (figur 5).

- Strax norr om E4:an vid RAÄ 28 (gravfält), 93 (stensträngar), 147 (stensträng) och 148 (hålväg). RAÄ 28 utgörs av ett gravfält inom vilket 12 gravar är registrerade. RAÄ 93 består av två stensträngar med en sammanlagd längd av ca 120 m. RAÄ 147 utgörs av en stensträng med en längd av ca 65 m. RAÄ 148 är en hålväg med en längd av ca 60 m. Hålvägen är ställvis förstörd av traktorspår. Samtliga fornlämningar ligger inom samma område som består av tämligen flack, stembunden moränmark. Idag används området som hagmark (figur 5).

Ett stort antal befintliga stolpar skulle även raseras inom projektet. Efter besiktningen beslutades att detta arbete på ett antal platser behövde stå under antikvarisk kontroll eller raseras efter anvisningar. Detta gällde bl a vid Västanå, Krakstad och Gullstigskorset.

Resultat av utredningen etapp 2

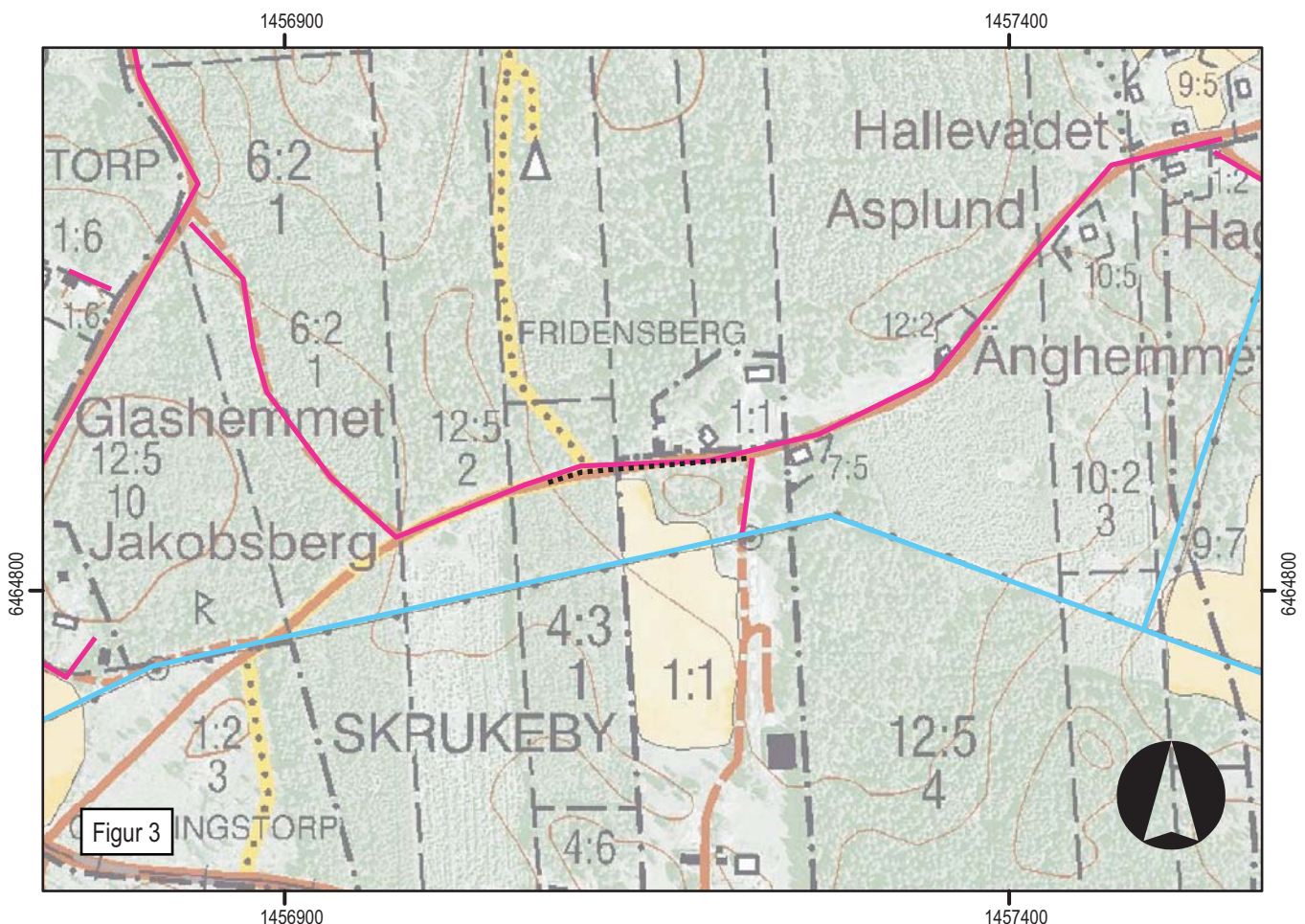
Vid samtliga ovan redovisade platser öppnades ett stort antal sökschakt men inga lagskyddade lämningar påträffades. Dessutom kontrollerades ett antal platser när rasering av stolpar genomfördes. Inte heller i dessa schakt framkom några lagskyddade lämningar. Exploateringsarbetet kunde därmed fortgå utan vidare arkeologiska åtgärder.

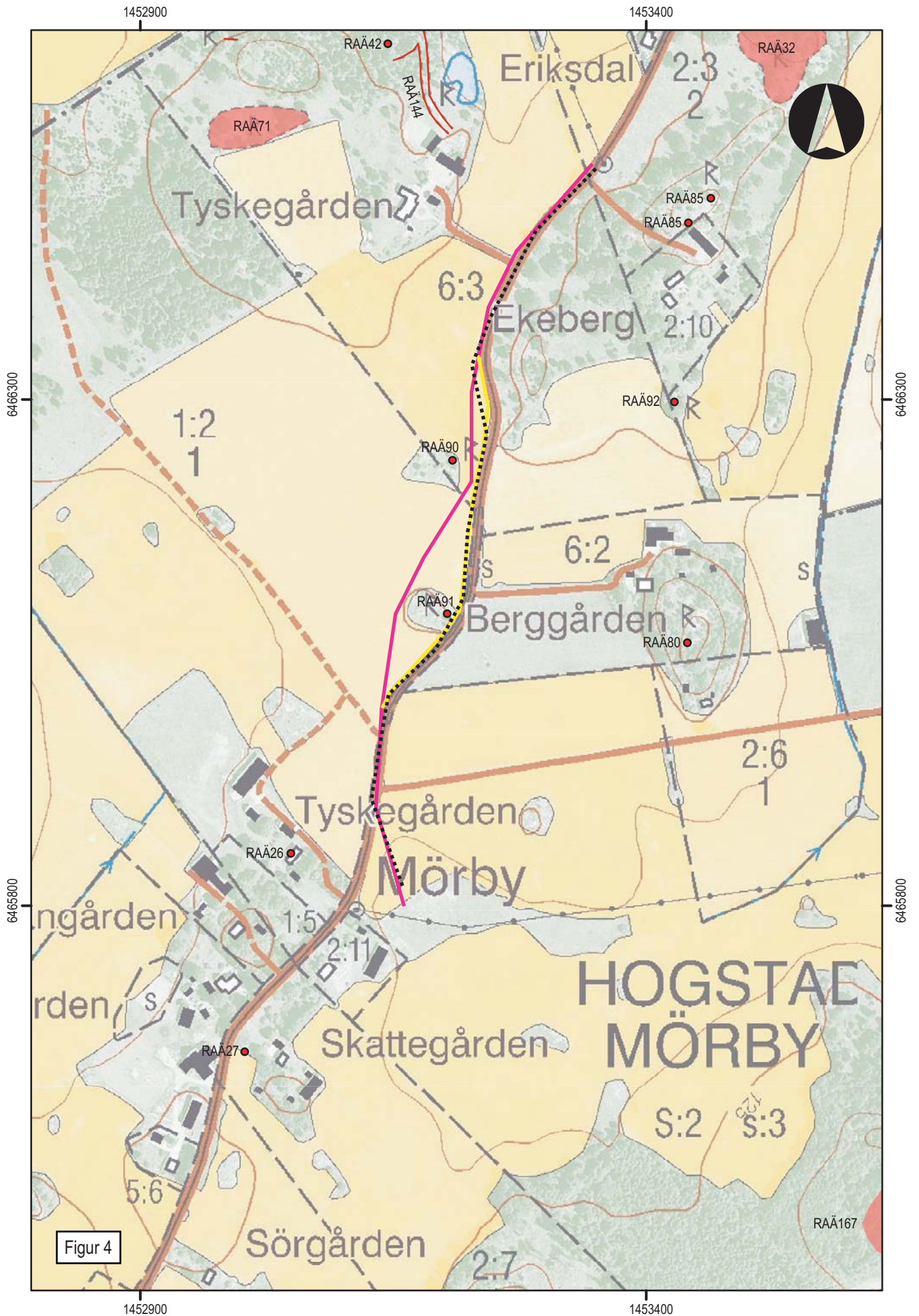
Referenser

Topografiska arkivet, Östergötlands länsmuseum.

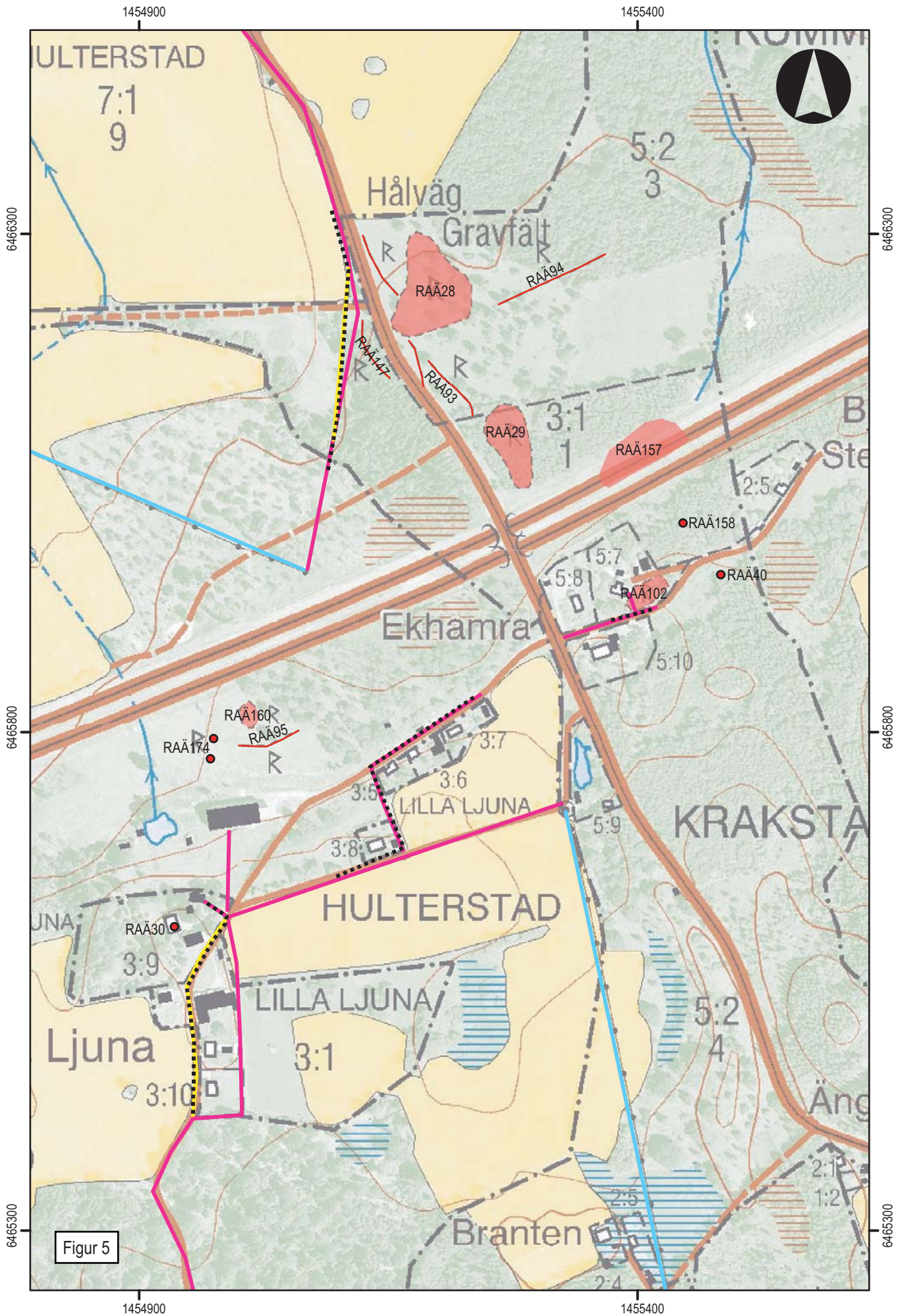
Sveriges Bebyggelse 1948 Landsbygden. Östergötlands län del V. Uddevalla.

- Sökschakt
- Ny sträckning
- Bef luftkabel
- Ny kabel

Figur 4

Figur 5

Tekniska uppgifter

Sträckan	Hogstad-Miskarp
Socken	Hogstad
Kommun	Mjölby
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	Intill RAÄ 28, 90, 91, 93 m fl
Ekonomiska kartans blad	08521 (8F2b Hulterstad), 08530 (8F 3a Hogstad), 08531 (8F 3b Högby)
Koordinater	X6466500-6464500, Y1454300-1458000
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 1 och 2
Länsstyrelsens diarienummer	220-6957-01
ÖLM diarienummer	277/01
ÖLM kontonummer	6621
Uppdragsgivare	Vattenfall Östnät
Kostnadsansvarig	Vattenfall Östnät
Projektledare	Marie Ohlsén
Personal	Antikvarie Ann-Charlott Feldt, Praoelev Ellionore Sörensen
Fältarbetstid	Hösten 2001
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Emma Karlsson
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499
ISSN 1403-9273	Rapport 2006:33 © Östergötlands länsmuseum

Östergötlands länsmuseum har utfört en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 inför och i samband med schaktningar för nedläggning av jordkablar längs sträckan Hogstad-Miskarp, Hogstad socken, Mjölby kommun. Längs med den aktuella exploateringssträckan finns ett flertal registrerade fornlämningar.

Etapp 1 utgjordes av besiktningar samt kart- och arkivstudier. Etapp 2 genomfördes som en söschaktsundersökning på vissa i förväg utvalda platser, men inga dolda lagskyddade fornlämningar påträffades. Det fortsatta exploateringsarbetet kunde fortgå utan ytterligare arkeologiska åtgärder.